Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
EVGENI TANCHEV
13 päivänä syyskuuta 2018 [1]

Yhdistetyt asiat C-262/17, C-263/17 ja C-273/17

Solvay Chimica Italia SpA,
Solvay Specialty Polymers Italy SpA,
Solvay Chimica Bussi SpA,
Fenice – Qualità per l'ambiente SpA,
Ferrari F.lli Lunelli SpA,
Erg Power Srl,
Erg Power Generation SpA,
Eni SpA,
Enipower SpA (C-262/17),
Whirlpool Europe Srl,
Fenice – Qualità Per L'ambiente SpA,
FCA Italy SpA,
FCA Group Purchasing Srl,
FCA Melfi SpA,
Barilla G. e R. Fratelli SpA,
Versalis SpA (C-263/17) ja
Sol Gas Primari Srl (C-273/17)
vastaan
Autorità per l'energia elettrica, il gas e il sistema idrico,
ja muina osapuolina
Terna SpA,
Nuova Solmine SpA,
American Husky III,
Inovyn Produzione Italia SpA,
Sasol,
Radici Chimica SpA,
La Vecchia Soc. cons. a r.l.,
Santa Margherita e Kettmeir e Cantine Torresella SpA,
Zignago Vetro SpA,
Chemisol Italia Srl,
Vinavil SpA,
Italgen SpA,
Arkema Srl,
Yara Italia SpA,
Ineos Manufacturing Italia SpA,
ENEL Distribuzione SpA,
CSEA – Cassa per i servizi energetici e ambientali,
Ministero dello Sviluppo Economico,
Terna SpA,
CSEA – Cassa per i servizi energetici e ambientali,

1 Alkuperäinen kieli: englanti.

Ministero dello Sviluppo Economico,
ENEL Distribuzione SpA,
Terna SpA ja
Ministero dello Sviluppo Economico

(Ennakkoratkaisupyyntö – Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (alueellinen hallintotuomioistuin, Lombardia, Italia))

Sähkön sisämarkkinat – Direktiivi 2009/72/EY – Suljetut jakeluverkot – Jakeluverkon käsite – Jäsenvaltioille annettu toimivalta vapauttaa suljettujen jakeluverkkojen haltijoita tietyistä vaatimuksista – Kolmannen osapuolen verkkoon pääsy – Ajojärjestysmaksut

1. Käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuinta pyydetään tulkitsemaan direktiivin 2009/72/EY[2] 28 artiklassa tarkoitettua sähkön suljettujen jakeluverkkojen käsitettä. Tämä käsite sisällytettiin unionin johdettuun oikeuteen tuomion citiworks[3] antamisen jälkeen.

2. Tuomiossa citiworks tiedusteltiin, sovelletaanko direktiivin 2003/54/EY[4] 20 artiklan 1 kohdassa, nykyisin direktiivin 2009/72 32 artiklan 1 kohdassa, säädettyä velvollisuutta varmistaa avoin pääsy sähkönsiirto- ja jakeluverkkoihin[5] verkkoon, joka toimittaa sähköä *ainoastaan* sen haltijalle, joka ylläpitää toimintaa Leipzig/Hallen lentoasemalla, ja 93 muulle kyseiselle lentoasema-alueelle sijoittautuneelle yritykselle. Mainitussa tuomiossa todettiin ensinnäkin, että tällaista verkkoa oli pidettävä jakeluverkkona, koska direktiivissä 2003/54 ei asetettu edellytyksiä verkon koolle tai sähkönkulutukselle. Tuomiossa todettiin toiseksi, että direktiivin 2003/54 20 artiklan 1 kohtaa sovellettiin kyseessä olevaan verkkoon, koska kolmansien osapuolten vapaa pääsy jakeluverkkoihin on yksi keskeisistä toimenpiteistä, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisen loppuunsaattamiseksi, ja että kyseinen verkko ei kuulunut minkään direktiivissä 2003/54 säädettyä velvollisuutta, jonka mukaan on annettava vapaa pääsy sähkönsiirto- tai jakeluverkkoon, koskevan poikkeuksen soveltamisalaan.[6]

3. Tuomion citiworks antamisen jälkeen kasvoi huoli siitä, että direktiivin 2003/54 vaatimukset olivat liian raskaita mainitussa tuomiossa kyseessä olleen kaltaisten jakeluverkkojen haltijoille.[7]

4. Direktiivissä 2009/72 otettiinkin käyttöön suljettujen jakeluverkkojen, joiden haltijat voidaan vapauttaa tietyistä kyseisessä direktiivissä säädetyistä velvollisuuksista, käsite. Direktiivin 2009/72 28 artiklan mukaan suljettu jakeluverkko on verkko, jossa ensinnäkin jaetaan sähköä maantieteellisesti rajatulla teollisuus- tai elinkeinoalueella tai yhteisiä palveluja tarjoavalla alueella ja joka toiseksi joko toimittaa sähköä käyttäjille, joiden toiminnot tai tuotantoprosessi on integroitu, tai kyseisessä verkossa jaetaan sähköä ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle tai niihin omistussuhteessa oleville yrityksille. Saman säännöksen mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa tällaiset verkot ensinnäkin saman direktiivin 25 artiklan 5 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan

2 Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta 13.7.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EUVL 2009, L 211, s. 55).

3 Tuomio 22.5.2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298).

4 Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta 26.6.2003 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EUVL 2003, L 176, s. 37).

5 On syytä täsmentää, että ”siirrolla” tarkoitetaan ”sähkön siirtämistä yhteenliitetyssä siirtojännite- ja suurjänniteverkossa”, kun taas ”jakelulla” tarkoitetaan ”sähkön siirtämistä suur-, keski- ja pienjännitteisissä jakeluverkoissa” (ks. direktiivin 2009/72 2 artiklan 3 ja 5 alakohta).

6 Tuomio 22.5.2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, 44, 49, 55 ja 64 kohta).

7 Direktiivissä 2009/72 ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta 13.7.2009 annetussa direktiivissä 2009/73/EY (EUVL 2009, L 211, s. 94) säädetyistä vähittäismarkkinoista 22.1.2010 annetun komission tulkitsevan tiedonannon (jäljempänä komission tulkitseva tiedonanto) 5.1 jakso. Tiedonanto on saatavilla komission energian pääosaston verkkosivustolla (osoitteessa: https://ec.europa.eu/energy/en/home).

verkon on hankittava energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, ja toiseksi saman direktiivin 32 artiklan 1 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 37 artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa. [8]

5. Käsiteltävässä asiassa Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardian (alueellinen hallintotuomioistuin, Lombardia, Italia) ennakkoratkaisupyynnössä unionin tuomioistuinta pyydetään tulkitsemaan ensimmäisen kerran direktiivin 2009/72 28 artiklaa. Sitä pyydetään täsmentämään tämän säännöksen soveltamisalaa. Unionin tuomioistuimelta tiedustellaan myös, onko suljettujen jakeluverkkojen haltijoiden annettava avoin pääsy kolmansille osapuolille ja voidaanko ne vapauttaa muista kuin direktiivin 2009/72 28 artiklassa tarkoitetuista velvollisuuksista. Lisäksi siltä tiedustellaan, voidaanko suljettujen jakeluverkkojen käyttäjiin soveltaa sääntöjä, joita avoimen verkon [9] käyttäjiin sovelletaan ajojärjestysmaksujen osalta.

I Asioita koskevat oikeussäännöt

A Unionin lainsäädäntö

6. Direktiivin 2009/72 28 artiklassa, jonka otsikko on ”Suljetut jakeluverkot”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot voivat sallia, että kansalliset sääntelyviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset luokittelevat suljetuksi jakeluverkoksi verkon, jossa jaetaan sähköä maantieteellisesti rajatulla teollisuus- tai elinkeinoalueella tai yhteisiä palveluja tarjoavalla alueella ja jossa ei toimiteta sähköä kotitalousasiakkaille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 4 kohdan soveltamista, jos:

a) erityisistä teknisistä tai turvallisuuteen liittyvistä syistä kyseisen verkon käyttäjien toiminnot tai tuotantoprosessi on integroitu; tai

b) kyseisessä verkossa jaetaan sähköä ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle tai niihin omistussuhteessa oleville yrityksille.

2. Jäsenvaltiot voivat sallia, että kansalliset sääntelyviranomaiset vapauttavat suljetun jakeluverkon haltijan:

a) 25 artiklan 5 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan sen on hankittava verkkonsa energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti;

b) 32 artiklan 1 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 37 artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa.

3. Jos 2 kohdassa tarkoitettu vapautus myönnetään, sovellettavat tariffit tai niiden laskentamenetelmät on tarkistettava ja hyväksyttävä 37 artiklan mukaisesti suljetun jakeluverkon käyttäjän pyynnöstä.

4. Satunnainen käyttö pienessä määrässä kotitalouksia, joilla on työsuhteeseen perustuvia tai vastaavia yhteyksiä jakeluverkon omistajaan ja jotka sijaitsevat suljetun jakeluverkon piiriin kuuluvalla alueella, ei estä 2 kohdan mukaisen vapautuksen myöntämistä.”

8 Samankaltainen säännös sisällytettiin direktiiviin 2009/73. Ks. direktiivin 2009/73 28 artikla.

9 Ks. jäljempänä 35 kohta.

7. Direktiivin 2009/72 32 artiklassa, jonka otsikko on ”Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten siirto- ja jakeluverkkoihin pääsyä varten luodaan julkaistuihin tariffeihin perustuva järjestelmä, jota voidaan soveltaa kaikkiin vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin ja jota sovelletaan puolueettomasti ja syrjimättömästi verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 37 artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.

2. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut, jotka pohjautuvat puolueettomiin ja teknisesti ja taloudellisesti perusteltuihin kriteereihin, ottaen erityisesti huomioon 3 artiklan säännökset. – –”

8. Direktiivin 2009/72 37 artiklassa, jonka otsikko on ”Sääntelyviranomaisen tehtävät ja toimivaltuudet”, säädetään seuraavaa:

”– –

6. Sääntelyviranomaisilla on oltava velvollisuus vahvistaa tai hyväksyä riittävän ajoissa ennen niiden voimaantuloa ainakin menetelmät, joita käytetään seuraavien seikkojen laskennassa tai niitä koskevien ehtojen ja edellytysten vahvistamisessa:

a) liittäminen ja pääsy kansallisiin verkkoihin, siirto- ja jakelutariffit tai niitä koskevat menetelmät mukaan luettuina. Näiden tariffien tai menetelmien on mahdollistettava tarvittavien investointien tekeminen verkkoihin niin, että kyseisillä investoinneilla voidaan varmistaa verkkojen toimivuus;

b) sellaisten tasapainottamispalvelujen tarjonta, jotka suoritetaan mahdollisimman taloudellisesti ja jotka tarjoavat verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi. Tasapainottamispalvelut on tarjottava oikeudenmukaisesti ja syrjimättömästi, ja niiden on perustuttava puolueettomiin kriteereihin; ja

c) pääsy rajat ylittäviin infrastruktuureihin, mukaan lukien kapasiteetin jakoa ja ylikuormituksen hallintaa koskevat menettelyt.

7. Edellä 6 kohdassa tarkoitetut menetelmät tai ehdot ja edellytykset on julkaistava.

8. Sääntelyviranomaisten on tariffeja tai menetelmiä sekä tasapainottamispalveluja vahvistaessaan tai hyväksyessään varmistettava, että siirto- ja jakeluverkonhaltijoille annetaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia parantaa tehokkuutta, edistää markkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuutta sekä tukea asiaan liittyviä tutkimustoimia.

– –”

B Italian lainsäädäntö

1 Laki nro 99/2009

9. Lain nro 99/2009[10] 30 §:n 27 momentissa säädetään seuraavaa:

”Loppukäyttäjille, jotka ovat liittyneet –– kansalliseen sähköverkkoon sellaisten yksityisten sähköverkkojen kautta, joilla saattaa olla omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa, tarjottavan sähköpalvelun laadun takaamiseksi ja parantamiseksi Ministero delle sviluppo economico [taloudellisen kehityksen ministeriö] määrittää 120 päivän kuluessa tämän lain voimaantulosta uudet arviointiperusteet verkonhaltijan, toimiluvan saaneen jakeluyhtiön, yksityisten verkkojen omistajan ja tällaisiin verkkoihin liittyneen loppukäyttäjän välisten suhteiden määrittelemiselle. Autorità per l’energia elettrica e il gas [sähkö- ja kaasualan sääntelyviranomainen] määrätään panemaan edellä mainitut arviointiperusteet täytäntöön saavutettujen oikeuksien tasapainottamiseksi ja turvaamiseksi niin, että huomioon otetaan myös vaatimus olemassa olevien resurssien järkiperäisestä käytöstä.”

10. Lain nro 99/2009 33 §:ssä säädetään erityisestä yksityisten sähköverkkojen tyypistä, josta käytetään nimitystä ”sisäiset käyttöverkot”. Lain nro 99/2009 33 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”–– sisäinen käyttöverkko määritellään siten, että sillä tarkoitetaan sähköverkkoa, jonka rakenne täyttää kaikki seuraavat edellytykset:

a) verkko on olemassa tämän lain voimaantulopäivänä tai sen rakennustyöt on tähän samaan päivään mennessä aloitettu tai niihin on saatu kaikki voimassa olevassa lainsäädännössä säädetyt luvat

b) se yhdistää teollisia käyttöyksiköitä tai se yhdistää teollisia käyttöyksiköitä ja teollisen tuotantoprosessin toiminnan kannalta olennaisia sähköntuotantoyksiköitä, mutta näiden on sijaittava enintään kolmen vierekkäisen kunnan alueella tai ainoastaan siinä tapauksessa, että tuotantoyksiköt käyttävät uusiutuvia energianlähteitä, enintään kolmen vierekkäisen maakunnan alueella

c) verkkoa ei koske velvollisuus liittää siihen kolmansia, mutta tämä ei kuitenkaan vaikuta kunkin kyseiseen verkkoon kuuluvan toimijan oikeuteen liittyä vaihtoehtoisesti verkkoon, joka kuuluu kolmansien liittämistä koskevan velvollisuuden piiriin

d) se on liitetty yhdestä tai useammasta liitäntäkohdasta verkkoon, jolla on velvollisuus liittää kolmannet vähintään 120 kV:n nimellisjännitteellä

e) verkolla on vastaava toimija, joka toimii sen ainoana haltijana. Tämä toimija voi olla muu kuin kulutus- tai tuotantoyksiköiden omistaja, mutta se ei voi olla sähkönsiirto- ja ajojärjestys- tai jakelutoimilupien haltija.”

2 Joulukuun 12. päivänä 2010 annettu ministeriön asetus

11. Lain nro 99/2009 30 §:n 27 momentti pantiin täytäntöön 10.12.2010 annetulla ministeriön asetuksella.[11]

10 Yritystoiminnan kehittämisestä ja kansainvälistymisestä sekä energia-alan säännöksistä 23.7.2009 annettu laki nro 99 (legge 23 luglio 2009, n. 99 – Disposizioni per lo sviluppo e l’internazionalizzazione delle imprese, nonché in materia di energia) (jäljempänä laki nro 99/2009).

11 23.7.2009 annetun lain nro 99 30 §:n 27 momentin täytäntöönpanosta sähköverkonhaltijoiden, toimiluvan saaneiden jakeluyhtiöiden, yksityisten verkkojen omistajien ja näihin verkkoihin liittyneiden loppukäyttäjien välisten suhteiden osalta 10.12.2010 annettu ministeriön asetus (decreto ministeriale 10 dicembre 2010 – Attuazione dell’articolo 30, comma 27, della legge 23 luglio 2009, n. 99, in materia di rapporti intercorrenti fra i gestori delle reti elettriche, le società di distribuzione in concessione, i proprietari di reti private ed i clienti finali collegati a tali reti) (jäljempänä 10.12.2010 annettu ministeriön asetus).

12. Kyseisessä asetuksessa asetettiin etenkin seuraavat velvollisuudet: i) yksityisten verkkojen haltijoiden velvollisuus sallia, että siihen liittyneet loppukäyttäjät voivat pyytää joko fyysistä tai virtuaalista liittämistä julkiseen verkkoon ja että tämä voidaan toteuttaa, ja ii) yksityisten verkkojen haltijoiden velvollisuus sallia, että julkisten verkkojen haltijat käyttävät yksityistä verkkoa turvatakseen loppukäyttäjien oikeuden liittyä julkiseen verkkoon.

13. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan Italian lainsäädäntöön ei sisälly lain nro 99/2009 30 §:n 27 momentissa tarkoitettujen verkkojen määritelmää.[12] Nämä verkot muodostavat siten jäännösluokan, joka on erillinen sisäisistä käyttöverkoista ja yksinkertaisista tuotanto- ja kulutusverkoista.[13] Niistä käytetään jäljempänä nimitystä ”muut yksityiset verkot”.

3 Asetus nro 93/2011

14. Asetuksen nro 93/2011[14] 38 §:n 5 momentissa säädetään seuraavaa:

”Lain nro 99/2009 33 §:ssä tarkoitetut sisäiset käyttöverkot ja lain nro 99/2009 30 §:n 27 momentissa tarkoitetut muut yksityiset sähköverkot ovat suljettuja jakeluverkkoja, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen nro 115/2008 2 §:n 1 momentin t kohdassa tarkoitettuja tehokkaita käyttöverkkoja koskevien säännösten soveltamista – –.”

15. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan asetuksen nro 93/2011 38 §:n 5 momenttiin sisältyvä suljettujen jakeluverkkojen käsite viittaa direktiivin 2009/72 28 artiklaan.

16. Ainoastaan sisäisiä käyttöverkkoja[15] ja muita yksityisiä verkkoja[16] pidetään Italian lainsäädännössä suljettuina jakeluverkkoina.

17. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan asetuksen nro 115/2008[17] 2 §:n 1 momentin t kohdassa tarkoitettuja järjestelmiä (tehokkaat käyttöverkot) ja saman asetuksen 10 §:n 2 momentin b kohdassa tarkoitettuja järjestelmiä (”tehokkaisiin käyttöverkkoihin rinnastettavat olemassa olevat verkot”) ei pidetä Italian lainsäädännössä suljettuina jakeluverkkoina.

18. Asetuksen nro 115/2008 2 §:n 1 momentin t kohdan, sellaisena kuin sitä sovellettiin merkityksellisenä ajankohtana, mukaan tehokas käyttöverkko on ”verkko, jolla liitetään suoraan sellaisen yksityisen liittymän kautta, johon ei sovelleta velvollisuutta antaa pääsy kolmansille osapuolille, sähköntuotantoyksikkö – – kulutusyksikköön, joka kuuluu yhdelle ainoalle loppuasiakkaalle ja joka on toteutettu alueella, jonka kyseinen asiakas omistaa tai joka on täysin tämän käytettävissä”. Tehokkaisiin käyttöverkkoihin rinnastettavat olemassa olevat verkot ovat asetuksen nro 115/2008 10 §:n 2 momentin b kohdan, sellaisena kuin sitä sovellettiin merkityksellisenä ajankohtana, mukaan verkkoja, ”joiden kokoonpano on 2 §:n 1 momentin t kohdassa esitetyn määritelmän mukainen tai jolla liitetään sellaisen yksityisen liittymän kautta, johon ei sovelleta

12 Vaikka lain nro 99/2009 30 §:n 27 momentissa edellytettiin, että taloudellisen kehityksen ministeriö määrittää arviointiperusteet näiden verkkojen määrittelyä varten.

13 Ks. jäljempänä 18 kohta.

14 Sähkön ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja yhteisön menettelyn toteuttamiseksi kaasusta ja sähköstä teollisilta käyttäjiltä perittävien hintojen avoimuuden takaamiseksi sekä direktiivien 2003/54/EY ja 2003/55/EY kumoamisesta annettujen direktiivien 2009/72/EY, 2009/73/EY ja 2008/92/EY täytäntöönpanosta 1.6.2011 annettu asetus nro 93 (decreto legislativo 1 giugno 2011, n. 93 – Attuazione delle direttive 2009/72/CE, 2009/73/CE e 2008/92/CE relative a norme comuni per il mercato interno dell'energia elettrica, del gas naturale ed ad una procedura comunitaria sulla trasparenza dei prezzi al consumatore finale industriale di gas e di energia elettrica, nonchè abrogazione delle direttive 2003/54/CE e 2003/55/CE) (jäljempänä asetus nro 93/2011).

15 Ks. edellä 10 kohta.

16 Ks. edellä13 kohta.

17 Energian loppukäytön tehokkuudesta ja energiapalveluista sekä neuvoston direktiivin 93/76/ETY kumoamisesta annetun direktiivin 2006/32/EY täytäntöönpanosta 30.5.2008 annettu asetus nro 115 (decreto legislativo 30 maggio 2008, n. 115 – Attuazione della direttiva 2006/32/CE relativa all'efficienza degli usi finali dell'energia e i servizi energetici e abrogazione della direttiva 93/76/CEE) (jäljempänä asetus nro 115/2008).

velvollisuutta antaa pääsy kolmansille osapuolille, yksinomaan saman oikeushenkilön omistuksessa olevia sähköntuotanto- ja kulutusyksikköjä". Tehokkaita käyttöverkkoja pidetään yhdessä tehokkaisiin käyttöverkkoihin rinnastettavien olemassa olevien verkkojen kanssa "yksinkertaisina tuotanto- ja kulutusverkkoina".

4 Asetus N:o 91/2014

19. Asetuksen nro 91/2014[18] 24 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

"Siltä osin kuin on kysymys lain nro 99/2009, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna, 33 §:ssä tarkoitetuista sisäisistä käyttöverkoista, asetuksen nro 115/2008, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna, 10 §:n 2 momentissa tarkoitetuista verkoista ja saman asetuksen 10 §:n 1 momentissa tarkoitetuista tehokkaista käyttöverkoista, jotka on otettu käyttöön viimeistään 31.12.2014, maksuja 1 momentissa tarkoitettujen järjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi peritään – yksinomaan muuttuvien osien osalta – kulutetusta sähköstä, jota ei ole otettu verkosta, ja niiden määrä on viisi prosenttia verkosta otetusta sähköstä perittävistä vastaavista yksikkömaksuista."

5 Sähkö-, kaasu- ja vesialan sääntelyviranomaisen päätös nro 539/2015

20. Autorità per l'energia elettrica, il gas e il sistema idricon (sähkö-, kaasu-, ja vesialan sääntelyviranomainen, jäljempänä AEEGSI) päätöksen nro 539/2015[19] liitteessä A vahvistetaan suljettuihin jakeluverkkoihin sovellettavat säännökset.

21. Päätöksen nro 539/2015 liitteessä A olevassa 8 §:ssä säädetään, että "suljettu jakeluverkko on verkko, jolla on velvollisuus liittää itseensä vain käyttäjät, jotka tämän päätöksen 6 §:ssä tarkoitetuin tavoin kuuluvat niihin käyttäjiin, jotka voidaan liittää kyseiseen suljettuun jakeluverkkoon".

22. Saman päätöksen liitteessä A olevan 10 §:n 6 momentin mukaan "[kirjanpidollista eriyttämistä koskevien sääntöjen koonnoksen] mukaista kirjanpidollista eriyttämistä ja [toiminnallista eriyttämistä koskevien sääntöjen koonnoksen] mukaista toiminnallista eriyttämistä koskevien velvollisuuksien osalta [suljetun jakeluverkon] haltija rinnastetaan sähkönjakelupalvelun tarjoajaan, jolla on alle 5 000 ottokohtaa".[20]

23. Päätöksen nro 539/2015 liitteessä A olevan 22 §:n 1 momentin mukaan "ajojärjestystä koskevia sääntöjä sovelletaan kunkin käyttäjän laitoksensa jaj suljetun jakeluverkon liitäntäkohdan välityksellä suljettuun jakeluverkkoon syöttämään sähköön tai tällaisesta verkosta ottamaan sähköön".

18 Maatalousalaa, ympäristönsuojelua ja koulu- ja yliopistorakennusten energiatehokkuutta, yritystoimintaan kannustamista ja yritystoiminnan kehittämistä, sähkötariffeihin liittyvien kustannusten hillitsemistä sekä Euroopan unionin lainsäädännön noudattamisen edellyttämien toimenpiteiden välitöntä toteuttamista koskevista kiireellisistä säännöksistä 24.6.2014 annettu asetus nro 91 (decreto legge 24 giugno 2014, n. 91 – Disposizioni urgenti per il settore agricolo, la tutela ambientale e l'efficientamento energetico dell'edilizia scolastica a universitaria, il rilancio e lo sviluppo delle imprese, il contenimento dei costi gravanti sulle tariffe elettriche, nonché per la definizione immediata di adempimenti derivanti della normativa europea) (jäljempänä asetus nro 91/2014). Asetus n:o 91/2014 muutettiin myöhemmin laiksi, ja siihen tehtiin muutoksia.

19 Liittämis-, mittaus-, siirto-, jakelu-, ajojärjestys- ja myyntipalvelujen sääntelystä suljettujen jakeluverkkojen osalta 12.11.2015 tehty Autorità per l'energia elettrica, il gas e il sistema idricon päätös nro 539/2015/R/eel (deliberazione 12 novembre 2015, n. 539/2015/R/eel dell'Autorità per l'energia elettrica, il gas e il sistema idrico – Regolazione dei servizi di connessione, misura, trasmissione, distribuzione, dispacciamento e vendita nel caso di sistemi di distribuzione chiusi; jäljempänä päätös nro 539/2015). Päätös nro 539/2015 on saatavilla AEEGSI:n, joka on nykyisin Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (energia-, verkko- ja ympäristöalan sääntelyviranomainen), verkkosivustolla (osoitteessa https://www.arera.it/it/index.htm).

20 Ks. päätöksen nro 539/2015 liitteessä A olevan 1 §:n r ja s momentti. Kirjanpidollista eriyttämistä koskevien sääntöjen koonnos esitetään velvollisuudesta pitää erillistä kirjanpitoa (eriyttäminen) sähkö- ja kaasualalla 22.5.2014 tehdyn AEEGSI:n päätöksen nro 231/2014/R/com (deliberazione 22 maggio 2014, n. 231/2014/R/com dell'AEEGSI – Disposizioni in materia di obblighi di separazione contabile (unbundling) per i settori dell'energia elettrica e del gas) liitteessä A. Toiminnallista eriyttämistä koskevien sääntöjen koonnos esitetään toiminnallista eriyttämistä koskevasta velvollisuudesta sähkö- ja kaasualalla 22.6.2015 tehdyn AEEGSI:n päätöksen nro 296/2015/R/com (deliberazione 22 giugno 2015, n. 296/2015/R/com dell'AEEGSI – Disposizioni in merito agli obblighi di separazione funzionale (unbundling) per i settori dell'energia elettrica e del gas) liitteessä A. Molemmat päätökset ovat saatavilla AEEGSI:n verkkosivustolla.

II Tosiseikat, pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

24. Solvay Chimica Italia S.p.A. (jäljempänä Solvay), Erg Power S.r.l. ja Erg Power Generation S.p.A. (jäljempänä yhteisesti Erg Power), Eni S.p.A., Enipower S.p.A. ja Versalis S.p.A. (jäljempänä yhteisesti Eni) sekä Sol Gas Primari S.r.l ja Whirlpool Europe S.r.l. omistavat tai hallinnoivat yksityisiä sähkönjakeluverkkoja, joita pidetään asetuksen nro 93/2011 38 §:n 5 momentin nojalla suljettuina jakeluverkkoina. Esimerkiksi Erg Power S.r.l. omistaa Priolo Gargallon ja Melillin kunnissa (molemmat kuuluvat Syrakusan maakuntaan) sijaitsevan petrokemianteollisuuden keskittymän sisäisen käyttöverkon ja Erg Power Generation S.p.A. hallinnoi sitä. Kyseinen sisäinen käyttöverkko liittää yksitoista yritystä Erg Power S.r.l:n hallinnoimaan lämpövoimalaitokseen.

25. Sen jälkeen, kun edellisessä kohdassa mainittujen yritysten omistamat tai hallinnoimat verkot oli luokiteltu asetuksen nro 93/2011 38 §:n 5 momentin nojalla suljetuiksi jakeluverkoiksi, AEEGSI teki päätöksen 539/2015, jossa se asetti uusia velvollisuuksia näiden verkkojen haltijoille.

26. Tämän jälkeen muun muassa kyseiset yritykset nostivat Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardiassa kanteen, jossa ne vaativat päätöksen nro 539/2015 kumoamista.

27. Pääasian kantajat väittivät, että päätöksessä nro 539/2015 asetuksen nro 93/2011 38 §:n 5 momentissa tarkoitetut suljetut jakeluverkot kuuluvat julkiseen verkkoon sovellettavien sääntöjen piiriin[21] ja ettei päätöksessä oteta huomioon suljettujen jakeluverkkojen erityispiirteitä. Pääasian kantajien mukaan tällaisten verkkojen rinnastaminen julkiseen verkkoon on ristiriidassa direktiivin 2009/72 28 artiklan kanssa.

28. Ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa pääasian kantajat arvostelevat päätöstä seuraavilta osin: i) kolmansien osapuolten liittämistä koskevan velvollisuuden asettaminen asetuksen nro 93/2011 38 §:n 5 momentissa tarkoitettujen suljettujen jakeluverkkojen haltijoille; ii) näille haltijoille asetettu kirjanpidollista ja toiminnallista eriyttämistä koskeva velvollisuus; iii) ajojärjestysmaksujen periminen kunkin suljettuun jakeluverkkoon liitetyn käyttäjän osalta sen sijaan, että koko verkkoa käsiteltäisiin kokonaisuutena ajojärjestyksen ainoana käyttäjänä, kuten aikaisemmin on tehty; ja iv) sähköverkon yleismaksujen periminen suljettuun jakeluverkkoon liitettyjen yksittäisten käyttäjien sähkönkäytöstä silloinkin, kun sähkö on tuotettu kyseisen verkon sisällä.

29. Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia katsoi, ettei se voinut ratkaista siinä vireillä olevaa riita-asiaa, ja esitti unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 2009/72] säännöksiä ja erityisesti sen 3 artiklan 5 ja 6 kohtaa ja 28 artiklaa tulkittava siten, että yksityisen subjektin perustama ja hallinnoima verkko, johon on liitetty rajattu määrä tuotanto- ja kulutusyksiköitä ja joka puolestaan on liitetty julkiseen verkkoon, on väistämättä sähköverkko ja siten tässä direktiivissä tarkoitettu jakeluverkko, ja ettei ennen direktiivin voimaantuloa perustettuja ja alun perin omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa varten luotuja yksityisiä verkkoja, joilla on nämä ominaisuudet, ole mahdollista sulkea tämän luonnehdinnan ulkopuolelle?

2) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko ainoa [direktiivin 2009/72] mukainen mahdollisuus yksityisen sähköverkon erityisluonteen huomioon ottamiseksi se, että tällainen verkko luokitellaan [direktiivin 2009/72] 28 artiklassa tarkoitettujen suljettujen jakeluverkkojen luokkaan, vai saako kansallinen lainsäätäjä määritellä erilaisen jakeluverkkojen luokan, johon kuuluviin jakeluverkkoihin sovelletaan yksinkertaistettua säännöstöä, joka poikkeaa suljettuihin jakeluverkkoihin sovellettavasta säännöstöstä?

21 Ks. jäljempänä 35 kohta.

3) Siitä riippumatta, miten edellisiin kysymyksiin vastataan, onko [direktiiviä 2009/72] tulkittava siten, että sen 28 artiklassa tarkoitetuilla suljetuilla jakeluverkoilla on kaikissa tapauksissa velvollisuus liittää kolmannet osapuolet verkkoon?

4) Siitä riippumatta, miten edellisiin kysymyksiin vastataan, mahdollistaako yksityisen sähköverkon luokittelu [direktiivin 2009/72] 28 artiklassa tarkoitetuksi suljetuksi jakeluverkoksi sen, että kansallinen lainsäätäjä voi säätää tällaisen verkon eduksi vain sellaisista jakeluverkkoja koskevaan yleiseen järjestelmään tehtävistä poikkeuksista, jotka mainitaan nimenomaisesti direktiivin 28 artiklassa ja 26 artiklan 4 kohdassa, vai onko – direktiivin johdanto-osan 29 ja 30 perustelukappaleessa todetun valossa – jäsenvaltion sallittua tai pakko säätää muista poikkeuksista jakeluverkkoja koskevan yleisen sääntelyn soveltamiseen niin, että varmistetaan edellä mainituissa perustelukappaleissa mainittujen tavoitteiden saavuttaminen?

5) Jos unionin tuomioistuin katsoo, että jäsenvaltio voi tai sen on pakko laatia säännöstö, jossa otetaan huomioon suljettujen jakeluverkkojen erityisluonne, ovatko [direktiivin 2009/72] säännökset ja erityisesti sen johdanto-osan 29 ja 30 perustelukappale, 15 artiklan 7 kohta, 37 artiklan 6 kohdan b alakohta ja 26 artiklan 4 kohta esteenä käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan suljettuja jakeluverkkoja koskee täysin vastaava ajojärjestystä ja eriyttämistä koskeva säännöstö kuin julkisia verkkoja ja jossa säädetään sähköverkon yleismaksujen osalta, että näiden maksujen maksaminen määräytyy osittain myös suljetun sähköverkon sisällä kulutetun sähkön perusteella?”

30. Kirjallisia huomautuksia esittivät Solvay, Erg Power, Eni, Helleenien tasavalta, Italian tasavalta, Alankomaiden kuningaskunta ja Euroopan komissio.

31. Vastauksena unionin tuomioistuimen työjärjestyksensä 101 artiklan mukaisesti pyytämiin selvennyksiin Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia totesi 12.4.2018 antamassaan määräyksessä, että ensinnäkin toiminnallista eriyttämistä koskevaa velvollisuutta ei sovelleta enää asetuksen nro 93/2011 38 §:n 5 momentissa tarkoitettujen suljettujen jakeluverkkojen haltijoihin [22] ja että toiseksi asetuksen nro 91/2014 24 §:n 2 momentti kumottiin, joten sähköverkon yleismaksuja sovelletaan nykyisin koko suljetun jakeluverkon julkisesta verkosta ottamaan sähköön. [23]

32. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin peruutti näin ollen viidennen ennakkoratkaisukysymyksen, siltä osin kuin se koskee eriyttämisvelvollisuuksia ja sähköverkon yleismaksuja. Se kuitenkin pysytti mainitun kysymyksen, siltä osin kuin se koskee ajojärjestysmaksuja.

33. Solvay, Eni, Italian tasavalta ja komissio esittivät suulliset lausumansa 31.5.2018 pidetyssä istunnossa.

22 Tämä johtuu siitä, että 4.8.2017 annetulla lailla nro 124 – markkinoista ja kilpailusta annettava vuosittainen laki (legge 4 agosto 2017, n. 124 – legge annuale per il mercato e la concorrenza) asetuksen nro 93/2011 38 §:ään lisättiin 5 bis ja 5 ter momentti sillä seurauksella, että jakeluverkkojen haltijoille asetettua toiminnallista eriyttämistä koskevaa velvollisuutta ei sovelleta suljettujen jakeluverkkojen haltijoihin, joiden on pidettävä erillistä kirjanpitoa vain, jos ne ovat osa vertikaalisesti integroitunutta yritystä. Näin ollen energia-, verkko- ja ympäristöalan sääntelyviranomainen teki 18.1.2018 päätöksen nro 15/2018/R/com, jolla toiminnallista eriyttämistä koskevasta velvollisuudesta vapautettiin sähkönjakeluyritykset, joilla on alle 25 000 liitäntäkohtaa, ja laissa nro 124/2017 tarkoitetut suljetut jakeluverkot (deliberazione 18 gennaio 2018, n. 15/2018/R/com – Esclusione dagli obblighi di separazione funzionale per le imprese di distribuzione elettrica con meno di 25 000 punti di prelievo e per i sistemi di distribuzione chiusi, ai sensi della legge 124/2017).

23 Ks. määräaikojen pidentämisestä ja määrittelemisestä 30.12.2016 annettu asetus nro 244 (decreto legge 30 dicembre 2016, n. 244 – Proroga e definizione di termini), joka muutettiin myöhemmin laiksi.

III Asian tarkastelu

A Alustavat huomautukset

34. Selvyyden vuoksi täsmennän, että unionin tuomioistuimelle esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin sisältyvä viittaus julkisen verkon käsitteeseen olisi ymmärrettävä viittaukseksi sähkönjakelu- tai siirtoverkkoihin, joita hallinnoidaan käyttöoikeussopimuksen perusteella. Päätöksen nro 539/2015 liitteessä A olevan 1 §:n 1 momentin u kohdassa nimittäin säädetään, että ”julkinen verkko” on ”mikä tahansa sähkön siirtoa tai jakelua koskevan konsession haltijan hallinnoima sähköverkko”, jonka haltijan ”on liitettävä verkkoonsa kaikki, jotka sitä pyytävät”, koska se tarjoaa julkista palvelua.

35. Siirto- tai jakeluverkoista, joita hallinnoidaan Italian lainsäädännön mukaisesti konsession perusteella, käytetään näin ollen tässä ratkaisuehdotuksessa nimitystä ”julkinen verkko”. Sisäiset käyttöverkot,[24] muut yksityiset verkot[25] ja yksinkertaiset tuotanto- ja kulutusverkot[26] eivät kuulu julkiseen verkkoon.

36. Tarkastelen ensinnäkin sitä, onko yksityisen elimen perustamaa ja hallinnoimaa verkkoa, johon on liitetty rajattu määrä tuotanto- ja kulutusyksikköjä ja joka puolestaan on liitetty julkiseen verkkoon, pidettävä direktiivissä 2009/72 tarkoitettuna jakeluverkkona (ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys). Koska näin mielestäni on, tutkin seuraavaksi, voivatko jäsenvaltiot vapauttaa jakeluverkon direktiivissä 2009/72 säädetyistä velvollisuuksista vain, jos kyseistä verkkoa voidaan pitää saman direktiivin 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna suljettuna jakeluverkkona, vai voivatko jäsenvaltiot määrittää jonkin toisen jakeluverkkojen luokan, johon voidaan soveltaa muita poikkeuksia (toinen ennakkoratkaisukysymys). Arvioin tämän jälkeen sitä, sovelletaanko direktiivin 2009/72 32 artiklassa säädettyä velvollisuutta antaa pääsy kolmansille osapuolille suljettujen jakeluverkkojen haltijoihin (kolmas ennakkoratkaisukysymys) ja ovatko saman direktiivin 26 artiklan 4 kohdassa ja 28 artiklan 2 kohdassa luetellut vaatimukset ainoat vaatimukset, joista jäsenvaltiot voivat vapauttaa suljettujen jakeluverkkojen haltijat (neljäs ennakkoratkaisukysymys). Tutkin lisäksi, onko direktiivi 2009/72 esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa suljettujen jakeluverkkojen käyttäjiin sovelletaan julkisen verkon käyttäjiin sovellettavia säännöksiä ajojärjestysmaksujen osalta (viides ennakkoratkaisukysymys).

B Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

37. Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta, onko yksityisen elimen perustamaa ja hallinnoimaa verkkoa, johon on liitetty rajattu määrä tuotanto- ja kulutusyksiköitä ja joka puolestaan on liitetty julkiseen verkkoon, pidettävä direktiivissä 2009/72 ja etenkin sen 2 artiklan 5 ja 6 alakohdassa ja 28 artiklassa tarkoitettuna jakeluverkkona. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee myös, onko tältä osin otettava huomioon se, että tällainen verkko perustettiin ennen direktiivin 2009/72 voimaantuloa tai että se perustettiin alun perin omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa varten.

38. On syytä täsmentää, että ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen sisältyvä viittaus direktiivin 2009/72 3 artiklan 5 ja 6 kohtaan on nähdäkseni tulkittava viittaukseksi saman direktiivin 2 artiklan 5 ja 6 alakohtaan. Direktiivin 2009/72 3 artiklan 5 ja 6 kohta koskevat nimittäin julkisen palvelun velvoitteita (tarkemmin sanoen asiakkaiden oikeutta vaihtaa toimittajaa ja saada kaikki merkitykselliset kulutustiedot sekä jäsenvaltioiden velvollisuutta myöntää julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä

24 Ks. edellä10 kohta.

25 Ks. edellä13 kohta.

26 Ks. edellä18 kohta.

korvaus ja yksinoikeuksia syrjimättömästi). Mainitut säännökset ovat tuskin merkityksellisiä sisäisten käyttöverkkojen ja muiden yksityisten verkkojen jakeluverkoiksi luokittelemisen kannalta. Direktiivin 2009/72 3 artiklan 5 ja 6 kohtaa ei myöskään mainita ennakkoratkaisupyynnön perusteluissa. Sen 2 artiklan 5 ja 6 alakohta sitä vastoin mainitaan niissä. Lisäksi ne ovat merkityksellisiä ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen kannalta, koska niissä määritellään jakelun ja jakeluverkonhaltijan käsitteet.

39. Solvay ja Erg Power väittävät, että yksityisen elimen perustamat ja hallinnoimat verkot, joihin on liitetty rajattu määrä tuotanto- ja kulutusyksikköjä ja jotka puolestaan on liitetty julkiseen verkkoon, eivät välttämättä ole direktiivin 2009/72 2 artiklan 5 ja 6 alakohdassa ja 28 artiklassa tarkoitettuja jakeluverkkoja. Niiden näkemyksen mukaan tämän määritelmän ulkopuolelle on mahdollista jättää verkot, joilla on nämä piirteet ja jotka perustettiin ennen direktiivin 2009/72 voimaantuloa ja alun perin omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa varten. Eni väittää, ettei sisäisiä käyttöverkkoja voida pitää direktiivissä 2009/72 tarkoitettuina jakeluverkkoina.

40. Italian hallituksen mukaan sisäiset käyttöverkot ovat direktiivissä 2009/72 tarkoitettuja jakeluverkkoja. Kreikan ja Alankomaiden hallitukset sekä komissio katsovat, että yksityisen elimen perustamaa ja hallinnoimaa verkkoa, johon on liitetty rajattu määrä tuotanto- ja kulutusyksiköitä ja joka puolestaan on liitetty julkiseen verkkoon, on pidettävä jakeluverkkona.

41. Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, direktiivissä 2009/72 ei määritellä jakeluverkon käsitettä. Mainitun direktiivin 2 artiklan 5 alakohdassa säädetään kuitenkin, että ”’jakelulla’ [tarkoitetaan] sähkön siirtämistä suur-, keski- ja pienjännitteisissä jakeluverkoissa asiakkaille, mutta ei sähkön toimitusta”.[27] Kuten tuomiossa citiworks katsottiin, jakeluverkolla tarkoitetaan näin ollen verkkoa, jolla jälleenmyyjille tai loppukäyttäjille myytäväksi tarkoitettua suur-, keski- tai pienjännitesähköä välitetään.[28]

42. Sen määrittämisen, onko verkko direktiivissä 2009/72 tarkoitettu jakeluverkko, kannalta on merkityksetöntä, että siihen on liitetty ainoastaan rajattu määrä tuotanto- ja kulutusyksiköitä.

43. Jakelu näet määritellään sähkön siirtämiseksi tietyissä verkoissa toimitettavaksi ”asiakkaille”. Direktiivin 2009/72 2 artiklan 5 alakohdassa ei ole viitteitä siitä, että sähkön siirtämistä toimitettavaksi vain muutamille asiakkaille ei tulisi pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna jakeluna. Näin ollen ei ole mitään syytä, miksi verkkoa, johon on liitetty vain muutama kulutus- ja tuotantoyksikkö, ei pidettäisi direktiivissä 2009/72 tarkoitettuna jakeluverkkona. Huomautan tältä osin, että tuomiossa citiworks kyseessä ollut verkko, joka todettiin direktiivissä 2009/72 tarkoitetuksi jakeluverkoksi, palveli *rajattua määrää* asiakkaita.[29] Kyseisessä tuomiossa todettiin, että ”[unionin] lainsäätäjän tarkoituksena ei – – ole ollut jättää tiettyjä – – jakeluverkkoja direktiivin 2003/54 soveltamisalan ulkopuolelle niiden koon tai niiden sähkönkulutuksen perusteella”.[30]

44. Sen määrittämisen, onko verkko direktiivissä 2009/72 tarkoitettu jakeluverkko, kannalta ei ole merkitystä myöskään sillä, että se perustettiin ennen kyseisen direktiivin voimaantuloa. Direktiivissä 2009/72 ei säädetä, ettei sitä sovelleta ennen sen voimaantuloa perustettuihin verkkoihin.

27 Direktiivin 2009/72 2 artiklan 19 alakohdan määritelmän mukaan ”toimituksella” ja ”toimittamisella” tarkoitetaan ”sähkön myyntiä asiakkaille, mukaan lukien jälleenmyynti”.

28 Tuomio 22.5.2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, 46 kohta).

29 Ks. edellä 2 kohta.

30 Tuomio 22.5.2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, 49 kohta). Tuomion citiworks 49 kohdassa esitettyä toteamusta, jonka mukaan jakeluverkot kuuluvat direktiivin 2003/54 soveltamisalaan niiden koosta riippumatta, voidaan soveltaa direktiiviin 2009/72. Tämä johtuu siitä, että direktiivin 2003/54 2 artiklan 5 alakohdan sanamuoto, johon edellä mainittu tuomion citiworks 49 kohdassa esitetty toteamus perustui, on lähes identtinen direktiivin 2009/72 2 artiklan 5 alakohdan sanamuodon kanssa. Direktiivin 2003/54 2 artiklan 5 alakohdan määritelmän mukaan jakelulla tarkoitetaan ”sähkön siirtämistä suur-, keski- ja pienjännitteisissä jakeluverkoissa asiakkaille, mutta ei sähkön toimitusta”.

45. Sen määrittämisen, onko verkko direktiivissä 2009/72 tarkoitettu jakeluverkko, kannalta ei ole merkitystä silläkään, että se perustettiin alun perin omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa varten.

46. Huomautan, että direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan verkko, jossa ”jaetaan sähköä ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle tai niihin omistussuhteessa oleville yrityksille”, voi olla suljettu jakeluverkko (ja siten jakeluverkko, kuten jäljempänä selitetään).[31] Komission tulkitsevan tiedonannon mukaan direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovelletaan, ”jos yritys on antanut käyttäjien liittyä verkkoon, joka kehitettiin yrityksen omaa käyttöä varten”.[32] Kyseinen säännös kattaa nähdäkseni jakeluverkot, jotka sisäisten käyttöverkkojen tapaan perustettiin alun perin omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa varten.[33]

47. Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2009/72 2 artiklan 5 alakohtaa ja 28 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että yksityisen subjektin perustama ja hallinnoima verkko, johon on liitetty rajattu määrä tuotanto- ja kulutusyksiköitä ja joka puolestaan on liitetty kantaverkkoon, on jakeluverkko. Tältä osin on merkityksetöntä, että kyseinen verkko perustettiin alun perin omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa varten ja ennen direktiivin 2009/72 voimaantuloa.

C Toinen ennakkoratkaisukysymys

48. Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta lähinnä, voivatko jäsenvaltiot vapauttaa jakeluverkon direktiivissä 2009/72 säädetyistä velvollisuuksista vain, jos kyseistä verkkoa voidaan pitää saman direktiivin 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna suljettuna jakeluverkkona, vai voivatko jäsenvaltiot määrittää jonkin toisen jakeluverkkojen luokan ja vapauttaa tähän luokkaan kuuluvat verkot muista velvollisuuksista kuin niistä, joista suljetut jakeluverkot voidaan vapauttaa.

49. Solvay, Erg Power ja Eni väittävät, että kansallinen lainsäätäjä voi määrittää muista kuin suljetuista jakeluverkoista muodostuvan jakeluverkkojen luokan ja vahvistaa tätä luokkaa varten yksinkertaistettuja säännöksiä, jotka eroavat suljettuihin jakeluverkkoihin sovellettavista säännöksistä.

50. Italian, Kreikan ja Alankomaiden hallitukset sekä komissio väittävät, etteivät jäsenvaltiot voi direktiivin 2009/72 nojalla säätää muista kuin suljetuista jakeluverkoista muodostuvasta jakeluverkkojen luokasta ja soveltaa tähän luokkaan erilaisia yksinkertaistettuja säännöksiä.

51. Huomautan, että direktiivissä 2009/72 asetetaan tiettyjä velvollisuuksia jakeluverkkojen haltijoille. Näiltä haltijoilta edellytetään erityisesti toiminnallista[34] ja kirjanpidon eriyttämistä.[35] Niiden on myös annettava kolmansille osapuolille pääsy verkkoihin puolueettomien ja syrjimättömien tariffien perusteella.[36] Lisäksi jakeluverkonhaltijan on hankittava verkkonsa energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti (jos se harjoittaa tätä toimintaa).[37]

31 Ks. jäljempänä 69 kohta.

32 Ks. komission tulkitsevan tiedonannon 5.2 jakso, s. 11.

33 Tältä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että kun sähköverkot kansallistettiin vuonna 1962, verkkoja, joilla yksi tuotantoyksikkö liitettiin yhteen kulutusyksikköön, ei kansallistettu. Niitä ei nimittäin pidetty aitoina jakeluverkkoina, koska niillä liitettiin kaksi saman henkilön omistamaa yksikköä. Niitä pidettiin pikemminkin verkkoina, joilla sähköä tuotetaan omaan käyttöön. Ajan mittaan osa näistä omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa varten perustetuista verkoista kuitenkin muuttui, esimerkiksi kun kulutusyksikkö myytiin kolmannelle osapuolelle, jolloin verkkoa ei voitu enää pitää omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa varten perustettuna verkkona.

34 Ks. direktiivin 2009/72 26 artikla.

35 Ks. direktiivin 2009/72 31 artikla.

36 Ks. direktiivin 2009/72 32 artikla.

37 Ks. direktiivin 2009/72 25 artiklan 5 kohta.

52. Direktiivissä 2009/72 säädetään neljästä jakeluverkkojen luokasta, jotka jäsenvaltiot voivat vapauttaa kyseisessä direktiivissä säädetyistä velvollisuuksista, nimittäin suljetut jakeluverkot, pienet erilliset verkot, erittäin pienet erilliset verkot ja verkot, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta.

53. Jakeluverkkoa voidaan ensinnäkin pitää direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna suljettuna jakeluverkkona, jos se täyttää kaksi edellytystä. Kyseisen verkon on ensinnäkin oltava sellainen, jossa ”jaetaan sähköä maantieteellisesti rajatulla teollisuus- tai elinkeinoalueella tai yhteisiä palveluja tarjoavalla alueella”.[38] Verkossa on toiseksi jaettava sähköä joko käyttäjille, joiden toiminnot tai tuotantoprosessi on integroitu, tai ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle. Direktiivin 2009/72 28 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa suljetun jakeluverkon haltijan i) 25 artiklan 5 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan sen on hankittava verkkonsa energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, ja ii) 32 artiklan 1 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 37 artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa. Lisäksi direktiivin 2009/72 26 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa eriyttämistä koskevista velvollisuuksista jakeluverkot, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta, kuten on todennäköistä suljettujen jakeluverkkojen tapauksessa.[39]

54. Toiseksi pienet erilliset verkot ovat direktiivin 2009/72 2 artiklan 26 alakohdan mukaan verkkoja, ”jo[i]ssa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 ja jo[i]ssa alle 5 prosenttia vuosikulutuksesta on peräisin yhteenliittämisistä toisiin verkkoihin”. Mainitun direktiivin 44 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat hakea poikkeuksia IV, VI, VII ja VIII luvussa asetetuista velvollisuuksista (tämä edellyttää kuitenkin komission lupaa). Direktiivin 2009/72 26 artiklan 4 kohdan mukaan ne voivat myös vapauttaa pienet erilliset verkot eriyttämistä koskevista velvollisuuksista.[40]

55. Kolmanneksi erittäin pienet erilliset verkot ovat direktiivin 2009/72 2 artiklan 27 alakohdan mukaan verkkoja, ”jo[i]ssa kulutus oli vuonna 1996 alle 500 gigawattituntia ja jo[i]ta ei ole liitetty muihin verkkoihin”. Saman direktiivin 44 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa erittäin pienet erilliset verkot III, IV, VI, VII ja VIII luvun säännöksistä (tämä edellyttää jälleen komission lupaa). Kyseisen direktiivin 26 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat myös vapauttaa eriyttämistä koskevista velvollisuuksista verkot, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta, kuten on todennäköistä erittäin pienten erillisten verkkojen tapauksessa.

56. Neljänneksi saman säännöksen mukaan verkot, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta, voidaan vapauttaa mainitun artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa säädetyistä eriyttämistä koskevista velvollisuuksista. Kuten edellä mainittiin, suljetut jakeluverkot, pienet erilliset verkot ja erittäin pienet erilliset verkot voivat kuulua tähän luokkaan.

57. Nähdäkseni ei ole muita jakeluverkkojen luokkia, jotka jäsenvaltiot voivat vapauttaa direktiivissä 2009/72 säädetyistä velvollisuuksista. Jos unionin lainsäätäjä olisi tarkoittanut antaa jäsenvaltioille toimivallan määrittää uusi jakeluverkkojen luokka ja soveltaa poikkeuksia tähän luokkaan kuuluviin verkkoihin, se olisi tehnyt näin nimenomaisesti, kuten se teki mainitun direktiivin 26 artiklan 4 kohdassa, 28 artiklan 2 kohdassa ja 44 artiklan 1 kohdassa.

38 Suljettu jakeluverkko ei voi toimittaa sähköä kotitalousasiakkaille, lukuun ottamatta satunnaista käyttöä pienessä määrässä kotitalouksia. Ks. direktiivin 2009/72 28 artiklan 4 kohta.

39 Komission tulkitsevan tiedonannon 5.3 jaksossa todetaan, että ”siksi, että [suljettujen jakeluverkkojen haltijat] toimivat rajatuilla maantieteellisillä alueilla ja toimittavat sähköä ainoastaan muille kuin kotitalousasiakkaille, niillä ei ole yli 100 000:ta asiakasta. Jäsenvaltiot voivat siten soveltaa [direktiivin 2009/72] 26 artiklan 4 kohdan säännöksiä, joiden mukaan jäsenvaltioiden ei tarvitse edellyttää tällaisten [jakeluverkkojen haltijoilta] eriyttämistä”.

40 Komission päätöstä ei vaadita, jotta jäsenvaltio voi käyttää direktiivin 2009/72 26 artiklan 4 kohdassa säädettyä mahdollisuutta.

58. Jäsenvaltiot voivat näin ollen vapauttaa jakeluverkon direktiivissä 2009/72 säädetyistä velvollisuuksista vain, jos kyseinen verkko on suljettu jakeluverkko, pieni erillinen verkko, erittäin pieni erillinen verkko tai verkko, jolla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta.

59. Käsiteltävässä asiassa ei ole väitetty, että sisäisiä käyttöverkkoja tai muita yksityisiä verkkoja olisi pidettävä pieninä erillisinä verkkoina tai erittäin pieninä erillisinä verkkoina. Sisäiset käyttöverkot ja muut yksityiset verkot luokitellaan kuitenkin suljetuiksi jakeluverkoiksi asetuksen nro 93/2011 38 §:n 5 momentissa. [41]

60. On ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asia ratkaista, olisiko sisäisiä käyttöverkkoja ja muita yksityisiä verkkoja pidettävä direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina suljettuina jakeluverkkoina.

61. Huomautan kuitenkin, että lain nro 99/2009 33 §:n 1 momentin b kohdan mukaan sisäisten käyttöverkkojen on yhdistettävä joko ”*teollisia* käyttöyksiköitä” tai ”*teollisia* käyttöyksiköitä ja – – sähköntuotantoyksiköitä”, [42] ja niiden on ”sijaittava enintään kolmen vierekkäisen kunnan alueella tai ainoastaan siinä tapauksessa, että tuotantoyksiköt käyttävät uusiutuvia energianlähteitä, enintään kolmen vierekkäisen maakunnan alueella”. Katson näin ollen, että direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdan ensimmäinen edellytys, jonka mukaan verkossa jaetaan sähköä ”maantieteellisesti rajatulla [teollisuusalueella]”, täyttyy. Huomautan myös, että ainakin silloin, kun sisäiset käyttöverkot yhdistävät teollisia käyttöyksiköitä ja ”teollisen tuotantoprosessin toiminnan kannalta olennaisia” sähköntuotantoyksiköitä, direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdan a alakohdan toinen edellytys, jonka mukaan verkon käyttäjien tuotantoprosessi on integroitu, täyttyy. [43]

62. Toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että jäsenvaltiot voivat vapauttaa jakeluverkot direktiivissä 2009/72 säädetyistä velvollisuuksista vain, jos tällaiset verkot ovat sen 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja suljettuja jakeluverkkoja, sen 2 artiklan 26 alakohdassa tarkoitettuja pieniä erillisiä verkkoja, sen 2 artiklan 27 alakohdassa tarkoitettuja erittäin pieniä erillisiä verkkoja tai verkkoja, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta. Jäsenvaltiot eivät voi määrittää uutta jakeluverkkojen luokkaa ja vapauttaa tähän luokkaan kuuluvia verkkoja muista velvollisuuksista kuin niistä, joista suljetut jakeluverkot, pienet erilliset verkot, erittäin pienet erilliset verkot tai verkot, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta, voidaan vapauttaa.

D Kolmas ennakkoratkaisukysymys

63. Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta, onko direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen suljettujen jakeluverkkojen haltijoilla kaikissa tapauksissa velvollisuus antaa kolmansille osapuolille pääsy verkkoon.

64. Solvay, Erg Power, Eni sekä Italian ja Kreikan hallitukset väittävät, ettei suljettujen jakeluverkkojen haltijoilla ole kaikissa tapauksissa velvollisuutta antaa kolmansille osapuolille pääsyä verkkoon. [44]

65. Komission mukaan jäsenvaltiot eivät voi direktiivin 2009/72 nojalla vapauttaa suljettujen jakeluverkkojen haltijoita velvollisuudesta antaa kolmansille osapuolille pääsy verkkoon.

41 Ennakkoratkaisupyynnön mukaan suljetun jakeluverkon käsitteellä on sama merkitys asetuksen nro 93/2011 38 §:n 5 momentissa ja direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdassa. Ks. edellä 15 kohta.

42 Kursivointi tässä.

43 Tätä kysymystä ei voida tarkastella muiden yksityisten verkkojen osalta, koska näitä verkkoja ei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan määritellä Italian lainsäädännössä. Ks. edellä 13 kohta.

44 Alankomaiden hallitus ei esittänyt huomautuksia kolmannesta ennakkoratkaisukysymyksestä.

66. Direktiivin 2009/72 32 artiklan mukaan ”jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten – – jakeluverkkoihin pääsyä varten luodaan – – järjestelmä”, joka perustuu puolueettomiin ja syrjimättömiin tariffeihin. Jäsenvaltioiden on saman direktiivin 37 artiklan mukaan myös varmistettava, että kansallinen sääntelyviranomainen vahvistaa tällaiset tariffit ja että ne julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.

67. Oikeuskäytännön mukaan kolmansien osapuolten vapaa pääsy siirto- ja jakeluverkkoihin on yksi niistä keskeisistä toimenpiteistä, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisen loppuunsaattamiseksi.[45] Tältä osin direktiivin 2009/72 johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa korostetaan, ettei syrjimätön pääsy verkkoihin ole vielä toteutunut kaikissa jäsenvaltioissa.

68. Direktiivin 2009/72 32 artiklassa edellytetään nähdäkseni, että suljettujen jakeluverkkojen haltijat antavat kolmansille osapuolille pääsyn verkkoon.

69. Ensinnäkin tähdennän, että direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut suljetut jakeluverkot ovat jakeluverkkoja.[46] Siten kaikki jakeluverkkojen haltijoille asetetut velvollisuudet koskevat myös suljettujen jakeluverkkojen haltijoita, jollei kyseisessä direktiivissä toisin säädetä.

70. Tämä on linjassa komission tulkitsevan tiedonannon kanssa. Sen 5.3 jakson mukaan ”suljetut jakeluverkot ovat jakeluverkkoja eivätkä muodosta uutta ja erillistä verkkojen luokkaa”.

71. Tämä vastaa myös komission 23.2.2017 esittämää ehdotusta uudelleenlaadituksi sähködirektiiviksi.[47] Ehdotuksessa direktiivin 2009/72 28 artiklaan (38 artikla uudelleenlaadittua sähködirektiiviä koskevassa komission ehdotuksessa) lisätään 5 kohta, jossa todetaan, että ”suljettuja jakeluverkkoja pidetään tätä direktiiviä sovellettaessa jakeluverkkoina”.

72. Toiseksi on totta, että direktiivin 2009/72 32 artiklan 1 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta kolmansien osapuolten siirto- ja jakeluverkkoihin pääsyä varten luodaan järjestelmä. Kun otetaan huomioon vapaata pääsyä siirto- ja jakeluverkkoihin koskevan periaatteen merkitys,[48] jäsenvaltiot eivät tämän liikkumavaran perusteella kuitenkaan voi poiketa tästä periaatteesta lukuun ottamatta direktiivissä 2009/72 säädettyjä poikkeuksia.[49]

73. Huomautan tältä osin, ettei direktiivin 2009/72 28 artiklan 2 kohdan b alakohdassa anneta jäsenvaltiolle mahdollisuutta vapauttaa suljettujen jakeluverkkojen haltijoita velvollisuudesta antaa kolmansille osapuolille syrjimätön pääsy,

74. Direktiivin 2009/72 28 artiklan 2 kohdan b alakohdassa nimittäin säädetään, että jäsenvaltiot voivat vapauttaa suljettujen jakeluverkkojen haltijat ”32 artiklan 1 kohdassa säädetystä vaatimuksesta, jonka mukaan tariffit tai niiden laskentamenetelmät hyväksytään 37 artiklan mukaisesti ennen niiden voimaantuloa”. Direktiivin 2009/72 28 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla jäsenvaltiot voivat siten vapauttaa suljettujen jakeluverkkojen haltijat *velvollisuudesta hyväksyä tariffit ennen niiden voimaantuloa*. Tämä tarkoittaa, että suljettujen jakeluverkkojen haltijoiden voidaan sallia soveltaa neuvoteltuja tariffeja, kuten komission tulkitsevassa tiedonannossa mainitaan.[50] Jos tätä mahdollisuutta

45 Tuomio 22.5.2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, 44 kohta); tuomio 9.10.2008, Sabatauskas ym. (C-239/07, EU:C:2008:551, 33 kohta) ja tuomio 29.9.2016, Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:732, 76 kohta).

46 Sellaisina kuin ne määritellään tuomiossa 22.5.2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, 46 kohta). Ks. edellä 41 kohta.

47 Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (uudelleenlaadittu), 23.2.2017 (jäljempänä uudelleenlaadittua sähködirektiiviä koskeva komission ehdotus) (COM(2016) 864 final/2).

48 Ks. edellä 67 kohta.

49 Tuomio 22.5.2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, 55 kohta).

50 Komission tulkitsevan tiedonannon 5.5 jakson otsikko on nimittäin ”*Neuvoteltuja tariffeja* koskeva tarkistusmenettely” (kursivointi tässä). Kyseisen tiedonannon 5.5 jakso kuuluu 5 jaksoon, joka koskee suljettuja jakeluverkkoja.

käytetään, suljetun jakeluverkon käyttäjät voivat direktiivin 2009/72 28 artiklan 3 kohdan nojalla pyytää kansallista sääntelyviranomaista tarkistamaan nämä tariffit. Direktiivin 2009/72 28 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla jäsenvaltiot eivät kuitenkaan voi vapauttaa suljettujen jakeluverkkojen haltijoita *niiden velvollisuudesta antaa kolmansille osapuolille pääsy verkkoon*.[51]

75. Huomautan myös, että komission tulkitsevan tiedonannon 5.3 jaksossa todetaan, että ”velvollisuutta antaa kolmansille osapuolille pääsy verkkoon sovelletaan myös suljettujen [jakeluverkkojen haltijoihin]”.

76. Direktiivin 2009/72 3 artiklan 14 kohdassa sitä vastoin säädetään, että ”jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta – – 32 – – artiklan säännöksiä sikäli kuin [sen] soveltaminen oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estäisi sähköalan yrityksiä täyttämästä niille yleisen taloudellisen edun nimissä asetettuja velvoitteita – –”.[52] Oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioilla on siten oikeus olla soveltamatta direktiivin 2009/72 32 artiklan säännöksiä, joissa säädetään kolmansien osapuolten verkkoon pääsystä, saman direktiivin 3 artiklan 8 kohdassa säädetyin edellytyksin.[53]

77. Direktiivin 2009/72 32 kohdassa edellytetään näin ollen, että suljettujen jakeluverkkojen haltijat antavat kolmansille osapuolille pääsyn verkkoon, paitsi jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä, kuten saman artiklan 2 kohdassa säädetään.

78. Käsiteltävän asian osalta huomautan, että päätöksen nro 539/2015 liitteessä A olevan 8 artiklan[54] mukaan sisäisiin käyttöverkkoihin ja muihin yksityisiin verkkoihin ei sovelleta velvollisuutta liittää kolmansia osapuolia, kun taas näiden verkkojen käyttäjillä on oikeus tulla liitetyksi julkiseen verkkoon.[55]

79. Jos sisäisiä käyttöverkkoja ja muita yksityisiä verkkoja pidetään direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina suljettuina jakeluverkkoina, edellisessä kohdassa mainitut säännökset olisivat kyseisen direktiivin 28 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 32 artiklan vastaisia.

80. Kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2009/72 28 artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja 32 artiklaa on tulkittava siten, että suljettujen jakeluverkkojen haltijoiden edellytetään antavan kolmansille osapuolille pääsyn verkkoon, paitsi jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä.

E Neljäs ennakkoratkaisukysymys

81. Neljännellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta, voivatko jäsenvaltiot vapauttaa direktiivin 2009/72 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen suljettujen jakeluverkkojen haltijat ainoastaan kyseisen direktiivin 26 artiklan 4 kohdassa ja 28 artiklan 2 kohdassa säädetyistä vaatimuksista vai voivatko jäsenvaltiot vapauttaa tai onko niiden vapautettava nämä haltijat muista mainitussa direktiivissä asetetuista vaatimuksista.

82. Solvay väittää, että jäsenvaltiot voivat vapauttaa suljetut jakeluverkot paitsi direktiivin 2009/72 26 artiklan 4 kohdassa ja 28 artiklan 2 kohdassa mainituista vaatimuksista myös muista samassa direktiivissä säädetyistä vaatimuksista, jotta näiden verkkojen haltijoille ei aiheutuisi suhteetonta tai tarpeetonta rasitetta, kuten direktiivin johdanto-osan 29 ja 30 perustelukappaleessa

51 Ks. Johnston, A. ja Block, G., *EU Energy Law*, Oxford University Press, 2012, 4.131 kohta.

52 Direktiivin 2009/72 28 artiklan 2 kohdan b alakohdassa sitä vastoin säädetään, että jäsenvaltiot voivat vapauttaa suljettujen jakeluverkkojen haltijat tietystä saman direktiivin 32 artiklan 1 kohdassa säädetystä ”vaatimuksesta”, eivät itse 32 artiklasta.

53 Tuomio 29.9.2016, Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:732, 91 kohta).

54 Ks. edellä 21 kohta.

55 Ks. myös sisäisistä käyttöverkoista lain nro 99/2009 33 §:n 1 momentin c kohta (jota on lainattu edellä 10 kohdassa) ja muista yksityisistä verkoista 10.12.2010 annettu ministeriön asetus (jota on lainattu edellä 12 kohdassa).

todetaan. Erg Power yhtyy Solvayn näkemykseen. Eni väittää, että jäsenvaltioiden on vapautettava suljetut jakeluverkot muista vaatimuksista. Italian hallituksen mukaan suljetut jakeluverkot voidaan vapauttaa muista kuin direktiivin 2009/72 26 artiklan 4 kohdassa ja 28 artiklan 2 kohdassa luetelluista vaatimuksista, kunhan tämä yksinkertaistaa sääntelyjärjestelmää. Kreikan hallitus toteaa, että jäsenvaltioiden toimivalta vapauttaa suljettujen jakeluverkkojen haltijat direktiivissä 2009/72 säädetyistä vaatimuksista ei todennäköisesti rajoitu sen 26 artiklan 4 kohdassa ja 28 artiklan 2 kohdassa lueteltuihin vaatimuksiin.

83. Alankomaiden hallituksen mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa suljetut jakeluverkot ainoastaan direktiivin 2009/72 26 artiklan 4 kohdassa ja 28 artiklan 2 kohdassa luetelluista vaatimuksista. Komissio väittää, että suljetut jakeluverkot voidaan vapauttaa ainoastaan mainitun direktiivin 25 artiklan 5 kohdassa ja 32 artiklan 1 kohdassa säädetyistä vaatimuksista.

84. Jäsenvaltiot eivät nähdäkseni voi vapauttaa suljettujen jakeluverkkojen haltijoita muista kuin direktiivin 2009/72 26 artiklan 4 kohdassa ja 28 artiklan 2 kohdassa mainituista vaatimuksista eli i) kyseisen direktiivin 26 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa säädetyistä eriyttämistä koskevista velvollisuuksista, ii) kyseisen direktiivin 25 artiklan 5 kohdassa säädetystä vaatimuksesta hankkia verkon energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käytettävä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti ja iii) edellä tämän ratkaisuehdotuksen 63–80 kohdassa tarkastellusta velvollisuudesta, jonka mukaan kansallisen sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä tariffit ennen niiden julkaisemista.

85. Ensinnäkin, kuten olen edellä todennut,[56] suljetut jakeluverkot ovat jakeluverkkoja. Näin ollen suljettujen jakeluverkkojen haltijoita koskevat kaikki jakeluverkkojen haltijoille asetetut velvollisuudet, jollei direktiivissä 2009/72 toisin säädetä.

86. Toiseksi huomautan, että direktiivin 2009/72 valmistelun aikana Euroopan parlamentti ehdotti, että direktiivin 2003/54 26 artiklaan[57] lisätään uusi kohta, jossa todettaisiin, että ”jäsenvaltiot voivat myöntää III, IV, V, VI ja VII luvun säännöksistä poikkeuksia teollisuusalueille”.[58] Parlamentin määritelmän mukaan ”teollisuusalueella” tarkoitetaan ”yksityisomistuksessa olevaa maantieteellistä aluetta, jolla on sähköverkko, joka on tarkoitettu ensisijaisesti kyseisellä alueella toimivien teollisuusasiakkaiden käyttöön”.[59] ”Teollisuusalueet” muistuttavat mielestäni tässä ratkaisuehdotuksessa tarkasteltavia suljettuja jakeluverkkoja (tämä käsite otettiin käyttöön vasta myöhemmin direktiivissä 2009/72). Parlamentin tarkistuksessa jäsenvaltioille annettiin mahdollisuus vapauttaa ”teollisuusalueet” useista säännöksistä, etenkin niistä, jotka koskevat jakeluverkkojen toimintaa (ja joista säädettiin direktiivin 2003/54 V luvussa).

87. Parlamentin tarkistus ei kuitenkaan sisältynyt direktiivin 2009/72 lopulliseen tekstiin. Tämä viittaa siihen, että unionin lainsäätäjän aikomuksena oli antaa jäsenvaltioille mahdollisuus myöntää suljettujen jakeluverkkojen haltijoille ainoastaan rajoitettuja vapautuksia jakeluverkkojen haltijoille asetetuista velvollisuuksista.

88. Kolmanneksi on niin, että komission tulkitsevan tiedonannon 5.3 jakson mukaan ”[jäsenvaltiot] voivat antaa suljettujen [jakeluverkkojen haltijoita] varten kohdennettuja ja oikeasuhteisia säännöksiä, joissa otetaan huomioon niiden erityisolosuhteet. Tämä on erityisen tärkeää, koska jäsenvaltiot määrittävät monien verkonhaltijoille asetettujen velvollisuuksien täsmällisen luonteen eikä siitä säädetä suoraan [direktiivissä 2009/72].”

56 Ks. edellä 69–71kohta.

57 Direktiivin 2003/54 26 artikla vastaa direktiivin 2009/72 44 artiklaa.

58 Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 18.6.2008 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 2003/54/EY muuttamisesta (EUVL 2009, C 286 E, s. 106).

59 Ks. edellä alaviitteessä 58 mainitun lainsäädäntöpäätöslauselman 1 artiklan 2 kohdan c alakohta.

89. Jäsenvaltioilla on kuitenkin mielestäni harkintavaltaa direktiivissä 2009/72 säädettyjen velvollisuuksien täytäntöönpanossa (toisin sanoen tällaisten velvollisuuksien ”täsmällisen luonteen” määrittelyssä). Koska suljettuihin jakeluverkkoihin ei pitäisi kohdistua ”tarpeetonta hallinnollista rasitetta”, kuten direktiivin johdanto-osan 30 perustelukappaleessa todetaan, jäsenvaltiot voivat *mukauttaa* näitä velvollisuuksia kyseisten verkkojen erityispiirteiden huomioon ottamiseksi. Tämä ei tarkoita, että jäsenvaltiot voivat *vapauttaa* suljetut jakeluverkot direktiivissä 2009/72 säädetyistä velvollisuuksista.

90. Esimerkiksi komission tulkitsevan tiedonannon mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa huomioon suljettujen jakeluverkkojen erityispiirteet laatiessaan sääntöjä jakeluverkkojen haltijoiden nimeämisestä. Tiedonannossa ei kuitenkaan todeta, että jäsenvaltiot voivat vapauttaa jakeluverkkoja omistavat tai niistä vastuussa olevat yritykset direktiivin 2009/72 24 artiklassa säädetystä velvollisuudesta nimetä jakeluverkonhaltija.

91. Huomautan myös, että edellä 88 kohdassa lainatut virkkeet sisältyvät komission tulkitsevan tiedonannon 5.3 jaksoon, jonka otsikko on ”Ei erillinen verkkojen luokka”,[60] eivätkä sen 5.4 jaksoon, jonka otsikko on ”Erityispoikkeukset” ja jossa viitataan direktiivin 2009/72 28 artiklan 2 kohtaan. Tämä vahvistaa, että näissä virkkeissä tarkoitettu jäsenvaltioiden toimivalta määritellä suljettujen jakeluverkkojen haltijoille asetettujen velvollisuuksien ”täsmällinen luonne” ei tarkoita vapauttamista koskevaa toimivaltaa vaan pikemminkin toimivaltaa mukauttaa jakeluverkkojen, jotka eivät ole suljettuja, haltijoiden osalta annettuja sääntöjä.

92. Käsiteltävässä asiassa sisäisten käyttöverkkojen ja muiden yksityisten verkkojen haltijat vapautetaan tietyistä jakeluverkkojen haltijoille asetetuista velvollisuuksista, nimittäin i) velvollisuudesta antaa kolmansille osapuolille pääsy verkkoon ja ii) toiminnallista eriyttämistä koskevasta velvollisuudesta.[61]

93. Vapauttamista velvollisuudesta antaa verkkoon pääsy kolmansille osapuolille on käsitelty edellä. Toiminnallista eriyttämistä koskevasta velvollisuudesta vapauttaminen vastaa jäsenvaltioille direktiivin 2009/72 26 artiklan 4 kohdassa annettua toimivaltaa vapauttaa kyseisestä velvollisuudesta verkot, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta.

94. Neljänteen ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2009/72 26 artiklan 4 kohtaa ja 28 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltiot vapauttavat suljettujen jakeluverkkojen haltijat vaatimuksista, joita ei luetella näissä säännöksissä.

F Viides ennakkoratkaisukysymys

95. Viidennellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta, ovatko direktiivi 2009/72 ja etenkin sen 15 artiklan 7 kohta, 37 artiklan 6 kohdan b alakohta sekä johdanto-osan 29 ja 30 perustelukappale esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa suljettujen jakeluverkkojen käyttäjiin sovelletaan julkisen verkon käyttäjiin ajojärjestysmaksujen osalta sovellettavia sääntöjä.

60 Komission tulkitsevan tiedonannon 5.3 jakso itsessään sisältyy sen 5 jaksoon, jonka otsikko on ”Suljetut jakeluverkot”.

61 Ks. edellä 31 kohta.

96. Kuten komissio totesi vuonna 2007 julkaistussa energia-alaa koskevassa selvityksessä,[62] ”koska sähköä ei voida varastoida” ja verkon toimitusvarmuus edellyttää, että tuotanto ja kulutus ovat tasapainossa kaikkina aikoina, ”käytössä on tasapainottamis- ja varantojärjestelyjä, joilla tasataan markkinatoimijoiden reaaliaikaista epätasapainoa, joka aiheutuu – – sähkönkysynnän ja -tuotannon epäsuhdasta”.[63] Siirtoverkon- ja jakeluverkonhaltijat vastaavat näiden järjestelyjen toiminnasta.[64]

97. Asetuksen nro 79/1999[65] 2 §:n 10 momentin määritelmän mukaan ajojärjestyksellä tarkoitetaan ”toimintaa määräysten antamiseksi tuotantoyksiköiden, siirtoverkon ja liitännäispalvelujen yhteensovitetun käytön ja toiminnan varmistamiseksi”. Kyseisen asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan ajojärjestys on julkinen palvelu, jota valtio hoitaa kansallisen siirtoverkon haltijan, Terna SpA:n (jäljempänä Terna), välityksellä.

98. Verkon käyttäjiltä peritään maksuja ajojärjestyspalvelujen tarjoamisesta. Päätöksen nro 539/2015 liitteessä A olevan 22 §:n 1 momentin mukaan suljettujen jakeluverkkojen käyttäjiin sovelletaan ajojärjestysmaksujen osalta samoja sääntöjä kuin julkisen verkon käyttäjiin. Samassa säännöksessä täsmennetään, että suljettujen jakeluverkkojen käyttäjien osalta ajojärjestysmaksuja sovelletaan ”kunkin käyttäjän laitoksena ja suljetun jakeluverkon välisen liitäntäkohdan välityksellä suljettuun jakeluverkkoon syöttämään sähköön tai tällaisesta verkosta ottamaan sähköön”.

99. Ajojärjestysmaksut maksetaan Ternalle eikä suljetun jakeluverkon haltijalle.

100. Ennen päätöksen 539/2015 voimaantuloa ajojärjestysmaksuja sovellettiin yksinomaan koko suljetun jakeluverkon julkiseen verkkoon liitäntäkohtansa välityksellä syöttämään tai sieltä ottamaan sähköön. Tämä tarkoittaa, että ajojärjestysmaksuja sovellettiin yksinomaan julkiseen verkkoon syötettyyn tai sieltä otettuun sähköön. Niitä ei sovellettu suljetussa jakeluverkossa tuotettuun sähköön.

101. Solvay, Erg Power, Eni ja Kreikan hallitus väittävät, että direktiivi 2009/72 on esteenä sille, että julkiseen verkkoon sovellettavia ajojärjestystä koskevia sääntöjä sovelletaan suljettuihin jakeluverkkoihin.

102. Italian hallituksen mukaan sisäisten käyttöverkkojen käyttäjät voivat päättää muodostaa yhdessä yhden ainoan liitäntäkohdan julkiseen verkkoon, jolloin ajojärjestysmaksuja sovelletaan yksinomaan koko sisäisen käyttöverkon julkisesta verkosta ottamaan sähköön.[66]

103. Komissio väittää, ettei direktiivi 2009/72 ole esteenä sille, että julkisen verkon käyttäjiin sovellettavia ajojärjestystä koskevia sääntöjä sovelletaan sisäisten käyttöverkkojen käyttäjiin.

104. Huomautan, että kuten Eni väitti, sisäisten käyttöverkkojen käyttäjät syöttävät tavallisesti sähköä ainoastaan sisäiseen käyttöverkkoon tai ottavat sähköä ainoastaan sisäisestä käyttöverkosta eivätkä julkisesta verkosta, joten ajojärjestyspalvelut tarjoaa sisäisen käyttöverkon haltija eikä Terna. Vain harvoin, nimittäin silloin, kun kysynnässä ilmenee odottamattomia piikkejä tai sisäisen käyttöverkon tuotannossa on häiriöitä, sisäisten käyttöverkkojen käyttäjät ottavat sähköä julkisesta verkosta, ja Terna tarjoaa niille ajojärjestyspalveluja.

62 Kilpailun pääosaston 10.1.2007 julkaisema kertomus energia-alaa koskevasta selvityksestä (DG Competition Report on Energy Sector Enquiry, of 10 January 2007, jäljempänä vuoden 2007 energia-alaa koskeva selvitys) (SEC(2006) 1724). Kertomus on saatavilla komission kilpailun pääosaston verkkosivustolla (osoitteessa http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/overview_en.html).

63 Ks. vuoden 2007 energia-alaa koskevan selvityksen 327 kohta.

64 Ks. direktiivin 2009/72 15 ja 25 artikla.

65 Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä annetun direktiivin 96/92/EY täytäntöönpanosta 16.3.1999 annettu asetus nro 79 (decreto legislativo 16 marzo 1999, n. 79 – Attuazione della direttiva 96/92/CE recante norme comuni per il mercato interno dell’energia elettrica) (jäljempänä asetus nro 79/1999).

66 Alankomaiden hallitus ei esittänyt huomautuksia viidennestä ennakkoratkaisukysymyksestä.

105. Menetelmä, jossa ajojärjestysmaksujen määrä lasketaan suhteessa sisäiseen käyttöverkkoon syötettyyn tai sieltä otettuun sähköön eikä yksinomaan suhteessa julkiseen verkkoon syötettyyn tai sieltä otettuun sähköön, ei siten vastaa direktiivin 2009/72 15 artiklan 7 kohdan ja 37 artiklan 6 kohdan b alakohdan vaatimusta, jonka mukaan tasapainottamista koskevat maksut ovat ”syrjimättömiä”. Sisäisten käyttöverkkojen käyttäjiltä nimittäin peritään samaan tapaan kuin julkisen verkon käyttäjiltäkin maksuja Ternan ajojärjestyspalveluista, vaikka tällaisia palveluja tarjotaan ensiksi mainituille ainoastaan poikkeustapauksissa, toisin kuin viimeksi mainituille.

106. Tämä menetelmä ei myöskään vastaa direktiivin 2009/72 15 artiklan 7 kohdan ja johdanto-osan 35 perustelukappaleen vaatimusta, jonka mukaan tasapainottamista koskevat maksut ”vastaavat kustannuksia”, eikä kyseisen direktiivin 37 artiklan 6 kohdan b alakohdan vaatimusta, jonka mukaan tasapainottamispalveluja tarjotaan ”mahdollisimman taloudellisesti”. Tämä johtuu siitä, että Ternalle ei aiheudu kustannuksia tai sille aiheutuu vain vähäisiä kustannuksia sisäisten käyttöverkkojen käyttäjien osalta.

107. Katson näin ollen, ettei samaa menetelmää voida soveltaa sisäisten käyttöverkkojen käyttäjien maksamien ajojärjestysmaksujen ja julkisen verkon käyttäjien maksamien ajojärjestysmaksujen laskemiseen. Sisäisten käyttöverkkojen käyttäjien maksamat ajojärjestysmaksut on laskettava suhteessa julkiseen verkkoon syötettyyn tai sieltä otettuun sähköön. Näiden maksujen on nimittäin vastattava kustannuksia, joita Ternalle aiheutuu ajojärjestyspalvelujen tarjoamisesta sisäisten käyttöverkkojen käyttäjille.

108. Huomautan, että Italian hallitus väitti istunnossa, että sisäisten käyttöverkkojen käyttäjät voivat Italian lainsäädännön mukaan ryhmittyä, jolloin ajojärjestysmaksut lasketaan suhteessa koko sisäisen käyttöverkon julkiseen verkkoon syöttämään tai sieltä ottamaan sähköön. Italian hallitus katsoo, että jos sisäisten käyttöverkkojen käyttäjät päättävät ryhmittyä, ajojärjestysmaksut laskettaisiin samalla tavalla kuin ennen päätöksen nro 539/2015 voimaantuloa. Istunnossa sekä Solvayn että Enin edustajat vastasivat tähän, että jos sisäisten käyttöverkkojen käyttäjät ryhmittyvät, tällä ei ole vaikutusta ajojärjestysmaksujen laskentaan. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä on selventää tätä kysymystä.

109. Kun tarkastellaan kysymystä siitä, olisiko mahdollisuudesta ottaa sähköä julkisesta verkosta sinänsä maksettava jonkinlainen korvaus siinäkin tapauksessa, ettei tätä mahdollisuutta käytetä eikä julkisesta verkosta oteta sähköä, unionin tuomioistuimella ei nähdäkseni ole tarpeeksi tietoa Italian sääntelykehyksestä ja markkinoiden erityispiirteistä, jotta se voisi käsitellä tätä kysymystä.

110. Viidenteen ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2009/72 15 artiklan 7 kohta ja 37 artiklan 6 kohdan b alakohta ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa suljettujen jakeluverkkojen käyttäjien kantaverkon haltijalle maksamia ajojärjestysmaksuja sovelletaan kunkin käyttäjän suljettuun jakeluverkkoon syöttämään sähköön tai kunkin käyttäjän suljetusta jakeluverkosta ottamaan sähköön. Näitä maksuja olisi sovellettava yksinomaan kunkin suljetun käyttöverkon käyttäjän kantaverkkoon syöttämään sähköön tai kunkin suljetun käyttöverkon käyttäjän kantaverkosta ottamaan sähköön.

IV Ratkaisuehdotus

111. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardian esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

1) Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta 13.7.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY 2 artiklan 5 alakohtaa ja 28 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että yksityisen subjektin perustama ja hallinnoima verkko, johon on liitetty rajattu määrä tuotanto- ja kulutusyksiköitä ja

joka puolestaan on liitetty kantaverkkoon, on jakeluverkko. Tältä osin on merkityksetöntä, että kyseinen verkko perustettiin alun perin omaan käyttöön tarkoitettua tuotantoa varten ja ennen direktiivin 2009/72 voimaantuloa.

2) Jäsenvaltiot voivat vapauttaa jakeluverkot direktiivissä 2009/72 säädetyistä velvollisuuksista vain, jos tällaiset verkot ovat sen 28 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja suljettuja jakeluverkkoja, sen 2 artiklan 26 alakohdassa tarkoitettuja pieniä erillisiä verkkoja, sen 2 artiklan 27 alakohdassa tarkoitettuja erittäin pieniä erillisiä verkkoja tai verkkoja, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta. Jäsenvaltiot eivät voi määrittää uutta jakeluverkkojen luokkaa ja vapauttaa tähän luokkaan kuuluvia verkkoja muista velvollisuuksista kuin niistä, joista suljetut jakeluverkot, pienet erilliset verkot, erittäin pienet erilliset verkot tai verkot, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta, voidaan vapauttaa.

3) Direktiivin 2009/72 28 artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja 32 artiklaa on tulkittava siten, että suljettujen jakeluverkkojen haltijoiden edellytetään antavan kolmansille osapuolille pääsyn verkkoon, paitsi jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä.

4) Direktiivin 2009/72 26 artiklan 4 kohtaa ja 28 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltiot vapauttavat suljettujen jakeluverkkojen haltijat vaatimuksista, joita ei luetella näissä säännöksissä.

5) Direktiivin 2009/72 15 artiklan 7 kohta ja 37 artiklan 6 kohdan b alakohta ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa suljettujen jakeluverkkojen käyttäjien kantaverkon haltijalle maksamia ajojärjestysmaksuja sovelletaan kunkin käyttäjän suljettuun jakeluverkkoon syöttämään sähköön tai kunkin käyttäjän suljetusta jakeluverkosta ottamaan sähköön. Näitä maksuja olisi sovellettava yksinomaan kunkin suljetun käyttöverkon käyttäjän kantaverkkoon syöttämään sähköön tai kunkin suljetun käyttöverkon käyttäjän kantaverkosta ottamaan sähköön.